ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ – 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ – БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand st. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ВЕРЕСНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 24, 1975 No. 179. VOL. LXXXII.

Головна Контрольна Комісія УНС. Сидять (зліва): д-р Іван Скальчук, о. Іван Ващук, мгр Іван Геврик, мгр Іван Винник, проф. д-р Богдан Гнатюк.

ЗАЯВА ТА ЗАКЛИК ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УНС

Головна Контрольна Комісія у складі: Іван Геврик, Іван Винник, о. Іван Ващук, Богдан Гнатюк та Іван Скальчук перевела в днях 13 до 19 вересня ц. р. піврічну перевірку майна, книговодства та організаційного стану Українського Нородного Союзу, допоміжної Української Національної Корпорації Дому УНС, видавництва „Свобода" та оселі „Союзівка".

Головна Контрольна Комісія однозгідно ствердила наступне:

1) Український Народний Союз працював в 1975 році під знаком приготувань української, в тому і великої Союзової громади до великих роковин 200-річчя ЗСА та 100-річчя українського поселення в цій країні та Міжнародного Року Жінки.

2) Помимо економічного сповільнення — Український Народний Союз виказує постійний ріст майна, яке в першому півріччі 1975 р. зросло на суму $ 233,323.88 і на день 30 червня ц. р. виносить: $ 39,523,750.40.

3) Український Народний Союз зумів приєднати в умовах постійного безробіття, фінансового захитання багатьох підприємств та в умовах зростаючої інфляції в ЗСА і Канаді — 1,376 нових членів на загальну суму забезпечення $ 3,298,500.00 із пересічною сумою забезпечення на члена $ 2,397.00

Головна Контрольна Комісія рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові УНС виконати постанови Головного Уряду з травня ц. р. відносно прийняття на працю обласних організаторів та збільшення персоналу Організаційного Відділу і опороблення якнайрішучіших заходів для переведення успішної осінньої кампанії приєднання нових членів, збільшення суми забезпечення членів та всеціло піддержує заходи Організаційного Відділу для активізації деякої частини Відділів УНС, які досі не виказали належної активности.

Головна Контрольна Комісія закликає усіх членів Головного Уряду, усіх делегатів 28-ої Конвенції УНС, усі Окружні Комітети УНС, усіх секретарів Відділів, усіх членів УНС до активної посиленої участи в осінній кампанії приєднування нових членів, а особливо жінок-секретарів Відділів, жінок-членів УНС, щоб вони посиленою активністю для приєднання нових членів — відзначили Міжнародний Рік Жінки.

4) Приходи з винайму приміщень в Домі УНС зростають постійно і в 1976 році будуть виносити $ 797,000. Якщо фірма Віден і Компанія підпише в найближчих днях контракт винайму на 15-ий і частину 14-го поверху на суму $ 176,000.00 — то приходи збільшаться і досягнуть суму $ 973,000.00 в річному відношенні. Ця сума вистачить на покриття видатків, зв'язаних з веденням Дому УНС, і відсотків від замкнених позичок в банках та в Українському Народному Союзі.

З огляду на фінансовий стан міста Ню Йорку і збільшення податків є поважні вигляди, що за фірмою Віден і Компанія підуть інші поважні інвестиційні установи, які вже почали переговори з Дирекцією Української Національної Корпорації Дому УНС.

Приходи з винайму дальших порожніх ще 4-ох поверхів можна буде повернути на сплату капіталу позик й зменшення зобов'язання до УНС.

При цьому належить підчеркнути, що приміщення бюр УНС, редакції, адміністрації і друкарні будуть безплатні.

Головна Контрольна Комісія стверджує, що її ініціятива в справі внутрішньої позики (боргові зобов'язання) в

(Закінчення на стор. 3-ій)

АРБА ПРИЗНАЧИЛА НОВІ ДОРІВНЯЛЬНІ ФОНДИ НА ВІДЗНАЧЕННЯ 200-РІЧЧЯ ЗСА

Вашінгтон. — Адміністрація 200-річчя Американської Незалежности (АРБА) в своєму інформаційному листку з 16-го вересня повідомляє, що для кожного стейту, а також для Дистрикту Колюмбії, Пуерто-Ріко, Американської Самої, Гуаму та для Вірджінських островів знову призначила по 40,000 долярів т.зв. дорівняльних фондів („мечінґ ґрентс") на покриття видатків на програми чи проєкти для відзначення 200-річчя ЗСА. Джон В. Ворнер, директор АРБА, звернувся до стейтових і територіяльних комісій цієї організації, щоб вони при наділюванні цих дорівняльних фондів окрему увагу звертали на проєкти й програми жіночих, молодечих, етнічних, расових й індіянських організацій. Про ці дорівняльні фонди можуть старатися неприбуткові організації, як також стейтові чи міські уряди, але всі мусять внести аплікації перед 31-им грудня 1975-го року. Організатори проєктів чи програм повинні звертатися до стейтових комісій АРБА, які дані проєкти мусять затвердити заки будь-які дорівняльні фонди будуть призначені.

АРБА інформує, що деякі організації, зокрема етнічні, жіночі і молодечі, які не можуть розраховувати на великі приватні фінансові пожертви, зможуть замість грошей зарахувати працю чи час, вложені у виготовлення даного проєкту. Наприклад, якщо дана організація хоче одержати від стейтової комісії АРБА 1,000 долярів, то може зібрати 500 долярів, а замість других 500 долярів зарахувати працю і час, вложені організаторами проєкту у його виготовлення.

В своєму останньому інформаційному листку АРБА повідомляє, що загальна сума найновіших дорівняльних фондів становитиме 2.2 мільйона долярів та що ці гроші одержано з продажу пропам'ятних медальйонів. Вже раніше кожний стейт і кожна територія двічі одержали по 40,000 долярів на дорівняльні фонди.

Згідно із законом, всі проєкти чи програми, які старатимуться про ці дорівняльні фонди, мусять розпочатися між березнем 1975-го та 31-шим грудня 1976-го року, але можуть тривати й після грудня наступного року.

Про додаткові інформації щодо дорівняльних фондів („мечінґ ґрентс"), або щодо інших питань, зв'язаних із 200-річчям Американської Незалежности, можна писати на адресу: American Revolution Bicentennial Administration, Office of Programs, 2401 E. St., N. W., Washington, D. C. 20276.

ЗНОВУ БУВ ЗАМАХ НА ЖИТТЯ ПРЕЗИДЕНТА ФОРДА

Сан Франсіско. — У понеділок, 22 вересня, 46-літня Сара Джейн Мур стрілила з пістолета в президента Джералда Форда, коли він виходив з готелю, але колишній член морської піхоти Олівер Сипел підбив її руку й Президент не був навіть ранений. Поліція й члени Таємної Служби, обов'язком якої є охороняти високих урядовців ЗСА й їхні родини, негайно обезброїли Сару Мур і арештували її. Вистрілена нею куля відбилася від хідника і легко поранила одного таксівкаря. Після цього випадку президент Форд негайно від'їхав на летовище й відлетів до Вашінґтону.

Це була друга спроба атентату на президента Форда протягом останніх 17-ох днів. Як відомо, 5 вересня, в Сакраменто, Каліфорнія, Линетт Елис Фромм, прихильниця Чарлса Менсона, засудженого разом з трьома іншими за вбиття в 1969-му році 7-ох осіб, спрямувала на Президента пістолет, але член Таємної Служби вихопив його з руки Линетти Фромм і повалив її на землю.

Сара Джейн Мур, яка старалася застрілити президента Форда минулого понеділка, була відома поліції та Таємній Службі як активістка в організаціях лівих політичних поглядів. День перед її спробою вбити Президента поліція й Таємна Служба переслухували її, сконфіскували в неї один револьвер, але випустили на волю. Преса інформує, що вона раніше працювала добровільцем в т.зв. програмі „Люди в потребі", тобто програмі, яка роздавала харчі для бідніших людей Каліфорнії. Ця програма була встановлена Рандолфом Герстом на вимогу терористичної „Симбіоністської визвольної армії", яка на початку 1974-го року схопила його дочку Патришу Герст. Як відомо, Патриша опісля приєдналася до терористів і щойно в четвер, 18-го вересня ц.р., працівникам Еф-Бі-Ай пощастило арештувати її на інших членів терористичної армії. Що спонукало Сару Мур стріляти в президента Форда — не відомо. В інтерв'ю з кореспондентом „Ню Йорк Таймсу", переведенім минулого травня, вона твердила, що колись співпрацювала з Еф-Бі-Ай та висловлювала побоювання, що за нею хтось слідить. Кореспондент тієї газети виніс враження, що вона душевно не збалянсована.

Після спроби атентату на нього минулого понеділка президент Форд спершу виглядав досить поденервований, але опісля, вже в дорозі до Вашінґтону, спокійно описав своїй жінці, Бетті Форд, перебіг подій. Відтак він ще з літака телефонічно розмовляв з його сином Стівеном і сказав йому, що далі продовжуватиме зустрічатися з публікою, бо не можна дозволити на те, щоб кілька людей „не дозволяли американському народові бачитися з їхнім президентом".

Остання спроба атентату на президента Форда затривожила урядові чинники та американський загал щодо безпеки не тільки самого Президента, але також всіх можливих кандидатів на цей пост, як республіканських, так і демократичних.

З'ЇЗД ОМУС СХВАЛИВ ДОТЕПЕРІШНЮ ПРАЦЮ, НАМІТИВ ПЛЯНИ НА МАЙБУТНЄ

Філядельфія (О. Л-ий). — Як уже коротко інформовано, тут відбувся в суботу, 13-го вересня ц. р. в залі УСО „Тризуб" Загальний З'їзд ОМУС, тобто 3-ті Загальні Збори Об'єднання Мистців Української Сцени, після відновлення його діяльности у 1971 р., коли на 1-их Загальних Зборах обрано на його голову тепер уже покійного сотника Юрія Кононева. Другі Загальні Збори, що відбулися у 1973 р. на „Верховині" у Глен Спей, обрали головою режисера Володимира Шашаровського з Філядельфії, а на цьогорічних третіх Зборах у Філядельфії його одноголосно перебрано на цей пост на чергову каденцію двох років.

Збори відкрив голова ОМУС реж. Володимир Шашаровський, закликаючи приявних вшанувати однохвилинною мовчанкою пам'ять померлих членів ОМУС — акторів, українських сцен, для відзначення пам'яти яких на залі зборів була влаштована в їх честь також цікава виставка світлин, картин, карикатур та публікацій, яку дуже вдало підготовили актори Євген Левицький і Роман Швед. Проводила Зборами Президія в складі: Микола Кавка з Детройту — предсідник, Степан Крижанівський з Ню Йорку — заст. предсідника і секретарі: Оксана Рудакевич (Філядельфія) та Ірина Лаврівська (Боффало). У З'їзді взяло участь крім біля 10 гостей 52 члени ОМУС з Торонта (Канада), Ню Йорку, Нюарку, Чікаґо, Боффало, Трентону та найбільше з Філя-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Шрайвер кандидуватиме на президента ЗСА

Вашінґтон. — Сарджент Шрайвер, шваґер сен. Едварда Кеннеді із Массачусетс. і вбитих в атентатах президента Джона Ф. Кеннеді та сенатора Роберта Кеннеді, в суботу, 20 вересня, повідомив, що старатиметься в 1976-му році здобути номінацію Демократичної партії на пост президента ЗСА. Шрайвер у 1972-му році був демократичним кандидатом на пост віцепрезидента, коли на пост президента кандидував сен. Джордж МекҐоверн. Раніше Шрайвер був директором Корпусу Миру, як також амбасадором до Франції.

Д-Р ЙОСИП ХАРИК ПЕРЕОБРАНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА КОМСАТ-у

Вашінґтон, Д. К. — Д-р Йосип Харик, відомий фізик - науковець українського роду, був переобраний вже дванадцятий з черги раз на президента Корпорації Камунікаційних Сателітів (КОМСАТ) під час річних загальний зборів цієї міжнародної установи, в яких взяло участь 75 уділовців і гостей. В голосуванні на 12-ох членів Ради Директорів корпорації д-р Й. Харик одержав найбільше голосів — 8,064,988. На зборах були репрезентовані 8,069, 402 уділи з усіх 10,000,014 цієї корпорації, яка займається продукцією і випущенням в стратосферу комунікаційних сателітів. Одним з перших таких сателітів був „Тельстар", який уможливлює безпосереднє телевізійне передавання програм з різних частин світу. Черговими сателітами КОМСАТ-у були „Інтельсат" і „Комстар".

Д-р Йосип Харик

Звітуючи обширно про фінансовий стан і трансакції корпорації, д-р Й. Харик заявив, що за перше півріччя 1975-го року оперативний капітал КОМСАТ-у виносив 71 мільйон долярів, тобто на 8 мільйонів долярів більше, як за цей сам час минулого року.

Крім д-ра Харика, на зборах звітував ще д-р Джозеф МекКоннелл, голова Ради Директорів, якого рівнож переобрано на цей пост.

Американські астронавти відвідають Київ

Москва. — Три американські астронавти, які в липні ц.р. відбули спільний полет із совєтськими космонавтами, в суботу, 20 вересня, прибули до СССР на двотижневі відвідини. Разом із астронавтами Томасом Стаффордом Доналдом Слейтоном і Венсом Брандом прибули їхні жінки й діти. На летовищі в Москві їх зустрінули совєтські космонавти Алєксєй Лєонов і Валерій Кубасов, які брали участь в спільному американсько - совєтському космічному полеті. Американські астронавти, які тричі побували в Совєтському Союзі ще перед спільним полетом, під час теперішньої візити плянують відвідати також Ленінград, Київ, Волгоград, Новосибірськ, Сочі та Тбілісі. Вони в понеділок, 22 вересня відбули спеціяльну зустріч з генеральним секретарем КПСС Леонідом Брежнєвим. В кінці осені цього року космонавти Лєонов і Кубасов плянують прибути до ЗСА з офіційною візитою.

Малярі-неконформісти таки відбули свою виставку в Москві

Москва. — Спочатку заборонена виставка совєтських малярів-неконформістів, образи яких в минулому році міліція і КҐБ ламали сокирами і булдозерами, таки відбулась в Москві, цього разу в Палаці Культури, коли було досягнуто порозуміння між мистцями і поліцією. Перші зобов'язалися не виставляти нічого антисовєтського і жадної порнографії. Але в п'ятницю 19 вересня ц. р., коли вже було виставлено біля 800 картин, присланих 160 мистцями, появились представники влади і КҐБіст у ранзі майора наказав організаторам зняти 41 образ. Це зарядження викликало гострий спротив зі сторони мистців, яких було запевнено, що виставка не підлягає цензурі. КҐБ-істи вийшли, але коли керівники виставки прийшли ранком і відкрили двері, вони ствердили, що дійсно бракує 41 картин, які були зняті з виставки поліцією вночі. „Вони зняли найкращі наші образи", — заявив західнім кореспондентам маляр Вячеслав Сисоєв. Мистці, обурившись, вирішили, що виставка не відбудеться і почали знімати образи із стін. Представники влади, побачивши, що справа може знову опинитися на сторінках закордонних газет і викликати нові протести в світі, після консультації і декількох телефонічних розмов, сказали, що забрані образи будуть повернені мистцям. Мистці погодились і щойно тоді були відкриті двері для загальної публіки. Згідно з повідомленням західньої преси, виставку за два дні, тобто суботу і неділю, 20 і 21-го вересня ц. р. оглянуло кілька тисяч осіб.

Китайська збросева програма скерована проти СССР

Лондон, Англія. — Лондонський міжнародний інститут стратегічних дослідів, на підставі довших обслідувань і переслухань свідків, опублікував висліди своїх дослідів збросвої програми Китайської Народної Республіки, яка, на думку Інституту, в більшости скерована проти Совєтського Союзу, якого там вважають ворогом китайського народу. Інститут досліджував в першу чергу атомову зброю, ракети далекого засягу, стратегічне летунство, воєнну фльоту тощо. Згідно з цими даними Китай, починаючи від 1964 р. провів 16 випробувань атомової бомби, які у висліді довели до масової продукції цієї зброї. Тепер КНР посідає 200 до 300 атомових бомб різної розривної сили; біля 800 ракет з засягом 700 - 1.700 миль, які можуть досягнути сибірські міста і промислові центри СССР, розміщені у цих районах; розпочато продукцію супер - ракети з засягом лету 3.500 миль, яка може досягнути Москву і центральні райони СССР. Цю ракету однак ще уліпшують і її не продукують масово. Серіозно треба трактувати, кажуть дослідники Інституту, китайську морську фльоту, яка своєю величиною і озброєнням стоїть на третьому місці після ЗСА і СССР. Воєнні кораблі Китаю є вже присутні на всіх океанах і становлять поважний чинник у світовій стратегії.

Експерти лондонського інституту думають, що збросева програма Китаю носить оборонний характер, бо Китай ніколи перший не розпічне війни проти СССР, якщо цьому не спричинять якісь надзвичайні обставини.

ПРЕДСТАВНИКИ СКВУ І СФУЖО МАЛИ ЗУСТРІЧ І РОЗМОВУ В КОМІСІЇ ПРАВ ОН

Ню Йорк, Н. Й. — Олена Процюк, референтка зв'язків СФУЖО, і Андрій Семотюк, екзекутивний директор бюра людських прав СКВУ, відвідали минулої п'ятниці, 19 вересня, головного урядовця Комісії людських Прав при Об'єднаних Націях та після передання меморандуму на його руки для генерального секретаря д-ра Курта Вальдгайма обговорили можливості винесення справи українських політв'язнів на форум ОН. В меморандумі подано перелік заходів українців у вільному світі в справі переслідувань в Україні за останніх тридцять років, тобто за час існування ОН, як рівнож листи, звернення, прохання українських політв'язнів, вислані окружними дорогами до ОН. Українські представники звернули увагу репрезентантові ОН, що за три десятки років справа переслідувань в Україні ніколи не вийшла на ширший форум ОН, помимо того, що згідно із статутом комісії людських прав, Україна є прикладом „наявного і послідовного порушення людських прав". Не заперечуючи такого стану, представник ОН вказав на факт, що ОН є „політичною організацією" і діє тільки тоді, коли одна із членів - держав вимагає такої дії. Він не заперечив, що деякі петиції в справі українських політв'язнів розглядаються п'ятичленною підкомісією в Женеві і будуть передані Комісії людських справ під розгляд. Склад і рекомендації цієї підкомісії, яка має рекордове число 40,000 петицій, зберігається в таємниці. Представник ОН висловився позитивно про оборонні акції українців у вільному світі, вказуючи на доцільність демонстрацій та розголосу в міжнародній пресі, радіо і телевізії та підкреслюючи, що такі акції, як і натиск публічної опінії, виявилися „ефективними в інших випадках". Крім цього, сказав він, справу винесення порушень людських прав в Україні на форум ОН улегшила б безпосередня вимога якоїсь держави - члена цієї організації. „Підшукання такої держави - альянта сильно причинилося б до успіху вашої акції", заявив цей високопоставлений урядовець комісії людських прав ОН в Ню Йорку. Осідок цієї комісії, як відомо, є в Женеві, Швайцарія.

В заключній фазі розмов з українськими представниками, цей урядник — який прохав не виявляти його прізвища — звернув увагу на нові можливості у зв'язку із передбаченою ратифікацією Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Міжнародного пакту про економічні, соціяльні та культурні права людини. Ці договори затверджені 21-ою Генеральною Асамблеєю ОН і ратифіковані 33-ма членами-державами, включно з СССР. Для переведення цих договорів в життя потрібно ратифікації ще двох держав. До речі, на ці пакти відкликався раніше Святослав Караванський у своїх петиціях до Президії Верховної Ради СССР. Представник ОН заявив, що сподівана ратифікація цих пактів „улегшить та упростить механізм розгляняння петицій в справі порушення людських прав та примінення конкретних протизаходів".

УКРАЇНСЬКІ І ЖИДІВСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРОНТА ДЕМОНСТРУВАЛИ ПРОТИ ПРИЇЗДУ СОВЄТСЬКИХ ПСИХІЯТРІВ

Торонто. — Канадська преса інформує, що група українців і жидів демонструвала проти совєтської делегації і перевела пікетування готелю Валдорф Асторія в Торонті, в якому примістилися група совєтських психіятрів на чолі із славнозвісним психіятром Сербського психіятричного інституту в Москві Олександром Качаєвим, який особисто відповідає за „психіятричні експерименти" над професором кібернетики Леонідом Плющем і багатьма іншими політичними в'язнями, запротореними КҐБ до психіятричних закладів. Група совєтських вчених, які приїхали до Канади, щоб взяти участь в Конґресі психіятрів, який відбудеться від 24-26-го вересня в Бенфі, приїхали не самі, але привезли зі собою це співаків та артистів з театру опери і балету ім. Т. Шевченка, серед яких знаходяться: Олександер Загребельний, Роман Майборода (син композитора Григорія Майбороди), Марія Стефюк, піяністка Ольга Ничипоренко. Серед делеґації є також заступник голови кагебістського „Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном" Віктор Мороз і Дмитро Сиволап — заступник голови Комітету в справах кінематографії при Раді Міністрів УССР, який відповідає за цілу групу.

Демонстранти у розмовах з кореспондентами і через летючки, вимагали від канадського уряду „видворити" з Канади кримінальних злочинців з Сербського психіятричного інституту. Вони вислали також телеграму до Федерального Уряду в Оттаві і роблять дальші старання в міністерстві закордонних справ.

Андрей Синявський розпочав працю в радіо „Свобода"

Мюнхен, Німеччина. — Дирекція мюнхенського відділення радіо „Свобода" поінформувала, що відомий російський письменник - дисидент (псевдонім — Абрам Терц), автор книжки „Голос з хору" та численних публіцистичних трактатів Андрей Синявський, розпочав працювати в радіо „Свобода". Його 15-хвилинні коментарі на теми літератури і переживання совєтських письменників, передаватимуться кожного дня. Андрей Синявський, якого засудив був московський суд в 1966 р. на 6 років концентраційних таборів за нібито „антисовєтську пропаґанду" і друкування творів за кордоном, після відбуття кари виїхав на Захід і перебував постійно в Парижі.

„НЕВОЛЬНИК" В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н.Дж. — Український Оперно-Драматичний Ансамбль з Ню Йорку поставить тут в неділю, 12 жовтня ц.р. о год. 5:30 вечором в Українській Централі — 240 Ґовп евеню історичну п'єсу „Невольник". Участь беруть артисти, камерна оркестра, мішаний і чоловічий хори Ансамблю.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата. на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Добрий початок

Кажуть, що „початок більше як половина". Очевидно, що не половиною, а тільки малою частиною українських відзначувань 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя Українського Поселення в Америці можна вважати недільну Всенародну Маніфестацію в Ню Йорку, але тим не менше це був добрий і надійний початок у багатьох відношеннях.

Признання і подив належиться в першу чергу тим трьом тисячам учасників маніфестації як із самого Ню Йорку, так і з Джерзі Ситі, Нюарку, Елізабету, Йонкерсу та інших довколишніх місцевостей, які не тільки пожертвували своїм заслуженим недільним відпочинком та домашніми вигодами, але й не налякалися хвилями навіть зливного дощу, що знаменито підхопив „Дейлі Нюз", надрукувавши на першій сторінці велику фотографію маніфестантів під парасолями із заголовним поясненням, що „вони зазнали багато громовиць", очевидно в своєму житті.

На признання і гратуляції заслужили собі організатори та керівники маніфестації — місцевий Об'єднаний Комітет Американсько - Українських Організацій. Очевидно, що організація і програма маніфестації мали свої більші і менші недотягнення, але, як зважити на дуже обмежений час її підготови та на ряд інших непередбачених труднощів, в таких обставинах навряд чи можна було б краще вив'язатися із завдання.

Досі в наших громадах вже відбулося кілька добрих і успішних імпрез для відзначення 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя Українського Поселення, але маніфестація в Ню Йорку була першою із кількох, запланованих на крайову скалю. Факт, що місцеві засоби масової інформації — преса, радіо і телебачення, віддали цій маніфестації куди більше уваги, ніж звичайно віддають українським імпрезам, тільки потверджує наші припущення, що саме ці роковини дають нам найкращу нагоду, щоб „встати і бути порахованими".

Недільна маніфестація в Ню Йорку була в кожному відношенні добрим початком і повинна стати великою заохотою для подібної, але ще успішнішої дальшої активности.

Загрозлива тенденція

Щораз частіше можна читати в американській пресі, що в ЗСА стислі науки, теоретичні чи прикладні, втрачають колись значну фінансову підтримку з боку федерального та стейтових урядів і висловлюється побоювання, що якщо така загрозлива тенденція продовжуватиметься, то Америка з часом може втратити своє становище світового провідника в стислих науках, зокрема в дослідах.

Ряд американських хеміків, фізиків, біологів, математиків вказують, що тоді, коли Совєтський Союз з кожним роком збільшує свої видатки на розбудову дослідних центрів й інститутів, то в Америці ступнево зменшується підтримку стислим наукам. Також такі держави як Японія та країни Західньої Европи, тобто головні конкуренти Америки на економічному відтинку, тепер присвячують стислим наукам більше уваги, ніж ЗСА. Тоді, коли в тих країнах науковці дуже легко можуть одержати різні дотації на досліди, американським науковцям часто відмовляється фінансову допомогу.

Хоча ЗСА ще далі на першому місці в майже всіх ділянках стислих наук, то вже тепер можна запримітити негативний вплив зменшення фінансової підтримки з боку федерального та стейтових урядів. Зменшилася кількість пулікацій на наукові теми, в той час, коли в інших країнах діється навпаки. Зменшилося також зацікавлення чужинецьких науковців затрудненням в ЗСА. Ще недавно Америка давала науковцям такі знамениті можливості провадити досліди, що дуже легко можна було притягнути сюди найкращих науковців з різних приязних країн світу, головно із Західньої Европи. Тепер ситуація змінилася до тієї міри, що багато чільних науковців, яким пропонують престижеві позиції в ЗСА, воліють залишатися в своїх країнах, бо вважають, що фінансова підтримка їхніх урядів дасть їм кращі умовини на ведення дослідів. Все частіше трапляються випадки, що прибулі сюди кілька років тому науковці повертаються до своїх країн, а навіть деякі американські науковці переїжджають до інших держав на працю.

Якщо ця загрозлива тенденція не буде припинена, Америка легко може втратити не тільки свій престиж, але і своє місце та своє значення найпередовішої і найбільш розвиненої країни в світі.

Роман Рахманний

СЛОВО ПРО НЕЗАЛЯКАНУ НАЦІЮ

I

Говорити сьогодні про українську збройну силу в минулому і про потребу плекання політично - збройної думки сьогодні дуже тяжко на кожному форумі — чужинецькому і українському.

Тепер українська громадськість у вільному світі відзначає 25-ті роковини героїчної смерти ген. Т. Чупринки в бою з москалями. Поряд з цим довкола нас голосніше, як будь - коли досі, лунають заклики, щоб ідею озброєної України відкласти до минулого, мовляв, це тільки історія. Інші твердять, що українцям треба пристосуватися до нового міжнародного клімату, в якому, мовляв, немає місця на українську войовничість.

Все це ставить колишніх вояків УПА та й інших українських н а ц іональних формацій у складне становище. Адже колишні вояки і бойовики революціонери мусять хоч-не-хоч запитувати себе:

— Якщо так, то який був сенс нашої збройної боротьби? Невже справді самопожертва наших друзів і подруг була недоцільна?.. Невже справді їм даремно було терпіти і гинути у боях, у бункрах і землянках, у тюрмах від тортур чи від куль на дротах концтаборів?.. А невже і похід Рейдуючої Частини УПА — почерез Польщу, Словаччину, Моравію і Чехію, Австрію та Німеччину — проведено лише для того, щоб кількасот осіб могли жити в добробуті?..

Такі й подібні запитання тривожать душу кожного, хто в міру своїх сил допомагав організувати і втримувати політично - збройний опір на українських землях під прапором УПА.

І на ці запитання нам конечно дати собі відповідь. Бо творення УПА та вся її героїчна боротьба проти кількох окупантів у роки 1943-1953 справді належать до історії. Але всі ми з вами, без вийнятків, становимо частину тієї історії. Якже ж можна забути історію свого життя, історію життя своїх друзів, яких ми закопали в українську землю, де вони впали в боротьбі з наїзниками?..

А втім, відповіді на ці запитання ждуть від нас молоді нащадки українців у світі такою мірою, як наші однолітки та й наші батьки.

Молоді люди українського роду спостерігають усамостійнювання різних азійських і африканських народів. І вони замислюються над становищем народу своїх батьків - українців. Ті молоді люди прагнуть зрозуміти характер своїх предків; вони хочуть знати, чи українська цивілізація дорівнює цивілізації — їхніх співгромадян іншого роду. Не бракує серед них і таких, що цікавляться збройним опором України.

Ось один батько розказує: — Після воєнного фільму з Другої світової війни, де перемагали американці, мій синок запитався мене: „Тату, українці колись виграли якусь війну або принаймні велику битву, правда?..

Той батько пояснив мені, що він ніколи з сином не розмовляв на таку тему і був заскочений його українською войовничістю.

Що саме відповів своєму синові той батько, для нас тут не має значення. Важливо, що таке запитання зродилося в голові українського нащадка на вид перемог вояків іншої армії. Навіть дитина хоче належати до гідного роду людей, що вміють постояти за себе.

Тим часом вдумливіші старші громадяни борюкаються з іншим питанням.

Після академії державности до мене підійшов один літній українець і запитав:

— Тепер навіть маленькі народи Азії та Африки мають свої самостійні держави. Невже тільки українці залишаться бездержавним народом? А якщо так, то защо згинув мій син — вояк УПА?.. Ви ж знаєте, що тепер не лише вороги, а навіть рідні слабодухи плямують мого сина і його друзів —вояків УПА, немов злочинний елемент. Скажіть мені, невже мій син загинув даремно?.."

Ви знаєте, що цей батько — не єдиний; таких батьків, матерів і родин у нас багато. І всі вони ждуть виразної відповіді на свої запитання саме від тих, що сміливо несли прапор Української Повстанської Армії.

То ж спільно обміркуймо цю проблему.

Насамперед скажімо собі, що історія повторюється. Людина діє приблизно так само, як за подібних умов діяли її предки. Тому й наша доля не є інша від долі, що її переживали бойові українські душі в минулому. В історії України вже бували часи занепаду бойового духа, коли під впливом пропаганди мінімалістів наша нація піддавалася модним закликам миролюбства.

Разючий приклад такої ситуації знаходимо наприкінці 1790-го року. Тоді український політичний діяч, що навіть здобув пост канцлера царської Росії, Олександер Безбородько, у листі до свого приятеля тривожився занепадом бойового духа серед тогочасних українців: — „Чи ти знаєш, чому в Україні пропав героїчний дух?.." І на те своє запитання він відповідав: „Бо місце козацтва в нас зайняли книжники!"

Тоді, 185 років тому, ще було багато українців, які пам'ятали свою державу і славетне запорізьке військо з її Січчю. Вони знали, що відродити українську державу могла тільки політично - збройна думка і підготова власної збройної сили. Однак у той час, як і в наші часи тепер, українську думку підривали, підкопували немов кроти, книжники. В ім'я ніби універсаль-

(Продовження на стор. 4-ій)

Роман Ільницький

ЄДНІСТЬ ЧИ ЯКІСТЬ?

(До дискусії про консолідацію)

Від деякого часу на сторінках „Свободи" знову жваво обговорюється питання політичної консолідації. І знову, як і завжди перед тим, у голосах авторів статтей повторяється давній аргумент про нібито нездібність українців діяти спільно, згуртовано. Говориться про анархізм української вдачі. Про брак зрозуміння серед політичних діячів для спільного національного фронту в критичних моментах нашої і світової історії. А впарі з тим ті ж автори якось, ніби аж молитовно, висловлюються про значення єдности для нації. Їй приписується майже універсальні, всемогутні якості. „Коли б нам єдність, — дехто каже, — тоді нема нам чого боятись! Ми перебороли б усі труднощі, усунули б недоліки! Наше визволення було б тільки питанням часу"!

Чи справді це так? Чи загальний, втертий, шаблюновий погляд про анархічний характер української вдачі і про традиційну розсвареність українських політичних діячів — це справді факт? А крім того, чи єдність „за всяку ціну" — це найбільший „козир" у політичній діяльності й у національній боротьбі?

Перевірмо ці сумніви на прикладах, взятих з історії нашого XX сторіччя.

1917 рік. Березень. Революція в столиці царської імперії. Під її ударами падає система царського самодерavailable'я і відкриває двері демократичному устроєві. В той самий час у Києві виходять наверх українські сили, відновлюються старі і творяться нові політичні партії. І хоч між ними поважні різниці в орієнтаціях і програмах, вони не розпочинають своєї діяльности від міжусобиць, але дружньо входять до Української Центральної Ради, перетворюють її на революційний парлямент і вибирають всенаціональний уряд, Генеральний Секретаріят. Притягальна сила УЦРади була така велика, що до її складу ввійшли політичні партії всіх національних меншостей (росіян, жидів і поляків), а на короткий час вступили до неї й комуністи, що спільно з Петлюрою, в листопаді 1917 року, зліквідували сили Тимчасового Уряду в Києві. Одним словом, єдність нації в той час була повна (на неї з подивом і острахом вказував тоді провідний російський політик П. Мілюков). В порівнянні з Україною — Росія була майже диким полем, з двома політичними центрами (Тимчасовий Уряд і Рада робітничих, селянських і солдатських депутатів) і з сильною комуністичною партією, що відкрито готувалась до громадянської війни. Також західній наш сусід — Польща була роз'єднана. Між собою конкурували і гостро поборювалися три політичні течії із своїми центрами. Результат? Об'єднана Україна програла, а занархізована Росія та роз'єднана Польща — виграли.

1914 рік у Галичині. Вибух війни. Але не минуло й кількох днів, як українські політичні партії покликали до життя національну репрезентацію, Українську Головну Раду, і віддали в її руки долю нашої політики на час цілої війни. Ніхто проти неї не бунтувався. Народ підтримував усі її ініціятиви.

1918 рік. Жовтень. Австро-Угорщина перед розпадом. Українські політики у Львові творять Українську Національну Раду і від її імени перебирають владу в Галичині 1-го листопада. І знову: ніяких диверсій. Всенаціональний фронт. Але, мимо того, зудар з Польщею, виграємо не ми, а вони.

1920-1923 роки. В Парижі йде дипломатичний бій за долю Галичини. Євген Петрушевич на чолі екзильного уряду заступає українські інтереси, а його підтримують всі партії, Українська Військова О р г анізація (УВО), ввесь народ. Але .. Галичину передають Польщі.

1930 рік. На Наддніпрянській Україні розгром національних сил, а в Галичині „пацифікація". В Женеві перед Лігою Націй розглядають українсько - польський спір. З української сторони об'єднаний фронт за вийнятком екзильного уряду УНР у Варшаві. Але... Спір вирішують у користь Польщі.

Здається, що наведених прикладів досить, щоб зробити висновки. Поперше: погляд, що українці анархісти, а українські політики нездібні в час кризи захищати національні інтереси спільними силами — це якась містифікація. Леґенда. Це бичування самих себе без причини. Подруге: думка, що єдність є головною, або й єдиною передумовою перемоги в політичній і національній боротьбі — це перебільшення. В політиці, як і у всякій боротьбі за успіх, найбільшою вартістю є якість. Якість провідної верстви, її програми і її інституцій. І аж після того йде єдність. Наша головна хвороба — не брак інстинкту згуртовувати свої сили. Найбільший недолік національного організму — це не надто високий рівень нашої провідної верстви. На нинішній день вона спроможна виробити тільки таку визвольну програму, яку вона має, і створити тільки такі інституції, в яких вона себе проявляє. І чи ви їх об'єднаєте, чи ні—вони вищими не будуть.

У нас привикли звалювати всю вину на політичних діячів. У них бачать найслабшу ланку нашого національного ланцюга. З цим важко погодитися. Коли зачнеш шукати, хто б міг їх заступити, важко знайти ліпших кандидатів. Це видно хоч би з цього, що ціле

(Закінчення на стор. 4-ій)

Ярослав Падох

ІСТОРИЧНА ЗАСЛУГА ПРОФ. МИКОЛИ ЧУБАТОГО

У своїх недавно друкованих споминах про те, як народжувалася наука історії українського права, покійний проф. Микола Чубатий згадував, що після покінчення богословських та історичних студій, під впливом подій 1917-го року над Дніпром він вирішив посвятитися студіям історії українського права. „Передо мною — писав він, — появилося питання: хто ж на українських університетах буде викладати історію українського права, коли такої окремої систематичної науки у нас ще нема?".

А до того ж він розумів, що наявність національного права засвідчує державність народу й тому значення студій історії українського права далеко переходять межі чистої науки, навіть науки українознавства. Правне минуле народу більш, як інші ділянки його культурних набутків, говорить про його державне минуле. А тим більше в час відродження державности України після століть бездержавности.

„Існування права, а тим самим й історії права окремих націй, засадничо можливі тільки у державних народів — писав Професор, — або в таких, які втратили недавно державність. Право — це головно твір законодатної влади, тобто одного з головних органів держави. Український народ перед зформуванням його третьої держави. — Української Народної Республіки 1918-1919 — упродовж довгого часу був народом бездержавним, тому й перед постанням Української Народної Республіки окремої систематичної науки історії і українського права не було, — тобто не було системи історії українського права, як окремої науки українознавства, яка охоплювала б безперебійну історію понад тисячолітнього правного минулого України".

Встановити цю систему й на її основі створити підручник названої дисципліни й розпочати передавати студентам, це потрійне завдання постановив собі молодий історик Микола Чубатий в заранні своєї наукової кар'єри, на 28-му році свого життя.

Професор Микола Чубатий належить до заслужених науковців на основі потрійної заслуги для української науки; як основоположник системи історії українського права, як перший викладач цього предмету та як автор першого — хоч далеко неповного — підручника цієї молодої ділянки науки української історії. Власне ці три „першенства", більш як всі інші (а їх чимало) заслуги покійного Професора запевнюють тому тривале й почесне місце серед наших істориків, зокрема серед істориків українського права.

Щоб стати правником, а зокрема істориком права, проф. Чубатий після закінчення богословських і загальних історичних студій, ще взявся за студії права, зокрема — римського, філософії права й історії польського права, бо історії українського права ані на львівському, ані на ніякому іншому університеті — не було. Стараючись про доцентуру, коли не українського то бодай слов'янських прав, він приготовив габілітаційну працю п. н. „Правне становище українських земель литовсько - руської держави під кінець XIV в.". Визвольні змагання і їх невдача перекреслили, чи радше змінили пляни й проф. Чубатий замість професури на катедрі історії слов'янських прав на львівському державному університеті, став професором історії українського права на Львівському Тайному Університеті, який видавав дипломи за текстом, складеним проф. Чубатим, „В імені Української Народної Республіки та з волі Українського Народу". На ділі бо в імені відновленої, хоч і наново окупованої української держави, заходами Української Військової Організації постав Український Тайний Університет, на якому протягом академічних років викладав проф. Чубатий, ще недавно асистент державного секретаря освіти ЗОУНР та делеґат уряду на історичний акт проголошення соборности України, 22-го січня 1919 р. в Києві.

Український Тайний Університет був першою академічною школою, що ввела виклади історії українського права, а проф. Чубатий був першим професором, що викладав ділянку правничої науки протягом трьох років, від осени 1920 року до кінця академічного року 1922-1923. Виклади, які вів проф. Ростислав Лащенко на другім незвичайнім, також у наслідок визвольних змагань посталім університеті, а саме на Українському Вільному Університеті в Празі, розпочалися щойно пізньою осінню (жовтень) 1921 року, отже повний рік пізніше.

Також перший підручник історії українського права належить проф. Чубатому. Були це записки з викладів професора на тому ж Українському Тайному Університеті, які у 1921 р. видали друком (до речі циклостилевою технікою, звичайне явище на університетах) його студенти, під (скороченою) назвою: „Огляд історії українського права", який включав історію джерел і державне право першого, княжого, періоду нашої історії, а наступного року вийшло поправлене й доповнене автором нове видання цих викладів, у яке ввійшла ще історія джерел і державного права другого, литовсько-руського, періоду. Третє видання цього справді історичної вартости твору видав двома книжками-скриптами Український Вільний Університет в Мюнхені, у 1947 р.

На жаль, курс проф. Чубатого, навіть щодо джерел і державного права, не вийшов поза 1569 р. Одначе він здобув загальне признання українського наукового світу й визнання його наукової творчости у цілому світі. Ще у 1964 р. російський історик В. П. Шушарин в праці, виданій Академією СССР, п. з. „Современная буржуазная историография Древней Ру-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Леонід Полтава

ГОЛЛЯНДСЬКИХ БРАТІВ ГІДНО ЗУСТРІНЕМ

(Репортаж)

1

Українці Америки й Канади готуються до зустрічі з Візантійським Хором із Утрехту, Голляндія, під диригуванням проф. д-ра Мирослава Антоновича.

40 голляндців і один українець прилетять спершу до Монтреалю і виступлять із першим заокеанським українським концертом 25 жовтня 1975 р. Без сумніву, це турне буде тріюмфом і диригента хору і соліста Володимира Луцева, і голляндських звеличників української хорової культури та й самої України. Відповідно повинна зустріти їх і наша організована спільнота в обох країнах. Добре, що виступи відбудуться під патронатом КУК і УККА та Українських Церков; добре що виступи Візантійського Хору (европейська преса називає його одним із найкращих у Західній Европі такого типу) відбуватимуться в найкращих залях, — але дуже важливою деталею цього турне повинна бути безпосередня зустріч живих людей із живими людьми. Українська спільнота повинна б дати не лише фонди голляндським друзям на дорогу, а й свої, прикрашені в українському стилі помешкання, свою увагу і час. Лише тоді заплянвані концерти будуть мати справжній двосторонній успіх.

Сказавши коротко, ми повинні зуміти подякувати голляндцям за чверть сторіччя праці в ім'я збереження, розвитку й пропаґування української церковної і світської музики та пісні. Висококультурний народ Західньої Европи відповідно оцінить не лише оплески в залях, а й душу тих, про кого писав ще Вольтер: „Україна завжди рвалася до свободи", або Гердер, який пророкував, що вільна, державна Україна в майбутньому стане новою Грецією, в розумінні височин культурного розвитку.

З далекого минулого

У 957 році (ні, це не „друкарський чортик", а таки 957 рік!) українська володарка - княгиня Ольга їздила з Києва з посольством до Візантії, до столичного Царгороду, добиватися від імператора Константина права на Київський Патріярхат у кирило - методієвському обряді, себто згоди і права на власну Національну Українську Церкву... Як і інших володарів, її прийняли в імператорському палаці з величезною пишнотою, і не без візантійської хитрости: щоб приголомшити українську княгиню та її супровід, заспівали не лише могутні хори, а й звідкись раптом залунала музика,велетенські орли зарухали крилами, з пащек левів дихнуло полум'я... Візита нашої володарки не вдалася. Даремною була важка подорож наших предків - русичів через неспокійне Чорне море. Кожна держава має вибороти свої права, а не прохати їх у когось. Однак, з тієї й подібних подорожей, як і взагалі із зв'язку з християнською Візантією, Україна мала свою користь: впливи великої грецької культури поширювалися на донедавна ще поганський Схід Европи, в тому й на нашу Батьківщину. Між тими благодатними впливами своє місце займало хорове мистецтво, що як і музика, відігравало у давнину особливо велике значення.

Справді вивчення хорово - музичної культури Візантії та її впливу на українське вокально - музичне мистецтво присвятив багато років праці проф. д-р Мирослав Антонович, музиколог, композитор, засновник і диригент Візантійського Хору в Голляндії.

Тому виступ Візантійського Хору тут, за океаном, — це не лише радість з того приводу, що інші люди співають українських пісень та прославляють Україну серед різних народів світу. Це також і глибокий екскурс в історичне минуле нашої великої Батьківщини, перехід тисячолітнім музичним коридором, де в найтонших ньюансах давніх хорових пісень відлунюються співи ченців найпершого в Україні манастиря в Києві, де гримлять грімкі хорали Бортнянського, Березовського, чи Веделя, що їх так підступно намагається викрасти Росія; і це також тріюмф української вільної музики найновіших часів, ось хоча б у формі знаменитого Прологу „Мойсея" Івана Франка, до якого написав видатну музику композитор Мирослав Антонович (цей твір ми за океаном почуємо вперше).

Практичні справи

„Візантійський Хор з Утрехту — експонентний носій культури", так названо репортаж у німецькому часописі „Фельбертер Цайтунг" з 21-го жовтня 1974 р. Виступ відбувся в ратуші міста, де приміщений також унікальний Музей замків. Голляндський Хор вітав голова міста Г. Шемкен: „Тут, у вінку німецьких всесвітніх виробів — привіт і виступ хору перетворився у акт визнання досягнень людського духа як у технічно-матеріяльній площині, так і в співі — мистецтві людського самовияву. Виконання пісень співаками з Утрехту було таке непереможно гарне, що мимоволі хочеться говорити про відгомін давніх надземних просторів. Візантійський Хор, заснований... і ведений українцем д-ром М. Антоновичем став уже й поза Голляндією европейським фактором"...

Не забудьмо, що цей захоплений відгук має в своїй основі за базу не що інше, як тисячолітню українську пісню. Таких і подібних відгуків можна було б навести багато з преси Англії, Франції, Бельгії, Італії, Люксембургу та інших країн Західньої Европи, де хор виступав на найкращих сценах, у найбільших церквах, перед королівськими тронами і перед парляментаристами, через радіо і телевізію.

Але не мені тут говорити про безприкладне досягнення голляндських робітників, працівників бюр, банків, вантажників та інших робочих людей, яких український музиколог і диригент зумів увести в українську релігійну й світську пісню, немов у зачарований храм. Залишаємо тему оцінки 25-річної праці Візантійського Хору і його запланованих тепер виступів відповідним людям — музикологам з УМІ, НТШ, УВАН і іншим фахівцям хорового мистецтва.

Идеться нині про суто практичні справи, які важко здалеку, з Англії, полагодити маестрові Володимирові Луцеву (спасибі йому за ідею й організацію такого концертового турне!), а саме:

а) Візантійський Хор виступить у 15 містах Канади й Америки, і всюди на місцях треба підготувати гідну зустріч голляндських гостей - мистців, які мають познайомитися з реальною, вільною частиною українського народу саме тут, за одеаном;

б) Кошти перелету хору з 40 осіб напевно покриються з квитків вступу, але Візантійський Хор треба ще підтримати і закупівлею платівок з українськими піснями. Дотепер їх вийшло 10 (на жаль, вже не всі зможемо придбати, бо деякі повністю розійшлися між слухачами хору в різних країнах Зах Европи);

в) Люди доброї волі й матеріяльної спроможности могли б зробити добрий жест у сторону голляндських друзів України, даруючи їм українські мистецькі вироби на згадку, а та згадка напевно буде переходити згодом у Голляндії з покоління в покоління, як родинні реліквії і як зразок краси України;

г) Під час опитувань голляндських співаків, проведених маестром В. Луцевим у цім році, виявилося, що всі вони бажали б якнайближче познайомитися з українським культурним життям, з українськими людьми. Цього можна бодай частково досягнути тоді, коли слухачі запросять співаків до себе додому на нічліг. Поставмо собі за завдання: не відіслати ні одного голляндця до готелю — відкриймо нашим західньоевропейським друзям наші помешкання і наші серця.

(Продовження буде).

ІСТОРИЧНА ЗАСЛУГА ПРОФ. МИКОЛИ ЧУБАТОГО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ск", кільканадцять разів цитує „Огляд" проф. Чубатого, критикуючи його „буржуазні" погляди на ролю церкви в Київській Державі, демократичність її державного ладу й інше. Яку значну вимову має факт полеміки московської Академії Наук з львівським циклостилевим скриптом, і до того майже пів століття по його появі!

Як згадано, це був перший підручник історії українського права. Вже куди пізніше двома книжечками появився також незакінчений курс історії українського права проф. Ростислава Лащенка п. н. „Лекції до історії українського права". Надруковано їх у Празі в 1923 і 1924 рр.

Щоб скласти свій курс і щоб встановити схему цього нового предмету проф. Чубатий мусів насамперед провести основні студії. Навіть спираючи схему історії українського права на схемі загальної історії України М. Грушевського, дослідник української давнього права ще й досі мав низку особливих, зокрема методологічних проблем, які вимагають розв'язки. Головною трудністю, яку відмічує проф. Чубатий в статті п. н. „Як народжувалася наука історії українського права", було питання, як дати повний і систематичний огляд правної минувшини українського народу, не перериваючи його за доби бездержавности. Идучи за прикладами з етнографії, він дійшов до переконання, що навіть у періодах бездержавности нарід жив своїми віковими традиціями й у ділянці права стосував давнє право, або творив нове, право звичаєве, напр., Копні суди. Це право, на погляди професора, допомагає скласти повну, неперервану систему історії українського права: „Комбінуючи., постійно існуюче й чинне звичаєве право українського народу, від початків історичного буття, посьогодні, з правом законодатних установ української суверенної держави, чи установ напівсуверенних українських земель, ми зуміли отримати — пише Професор — майже безперебійний біг українського правного думання, що й склалося на систему окремої науки історії українського права. Не дивлячись на потребу уточнення та досліджения плеяди окремих питань, зв'язаних з окремою історичною долею різних частин України, систему проф. Чубатого можна уважати за панівну. Ні проф. Ростислав Лащенко, ні київські вчені, згуртовані в Комісії для вивчування західньо-руського й українського права Української Академії Наук, на жаль, не мали змоги дати українській науці повної схеми історії українського права та методології її дослідів.

Ось так проф. Чубатий виконов завдання, яке він намітив собі у ранньому 1917 році, тобто 58 років тому.

Великою, найбільшою справою життя покійного Професора була наука історії права свого народу. В ній він не робив помилок. Нею він будував нову Україну, сперту на своє вікове право, відгребуючи з-під попелу історії державний маєстат України. Цього йому українська історія не забуде.

Президент пропонує приспішити розв'язку енерґетичної проблеми

Сан Франсіско. — Промовляючи перед представниками профспілок будівельної індустрії, президент Форд у понеділок, 22 вересня, заявив, що незабаром звернеться до Конґресу в справі створення публічної корпорації, яка співпрацювала б з приватною індустрією щодо перетворення ЗСА в самовистачальну країну відносно пального до 1985-го року, або й раніше. Видатки цієї корпорації, яка називалася б Управління для енерґетичної незалежности, виносили б коло 100 більйонів долярів. Фонди були б призначені федеральним урядом і приватними корпораціями. Президент Форд твердив, що така корпорація конечна, щоб зменшити залежність ЗСА від інших країн щодо постачання пального. Він сказав, що це Управління мало б право позичати гроші на досліди щодо розвитку нових джерел енерґії й поліпшення продуктивности старих, зазначуючи, що головною метою Управління було б допомагати приватній індустрії в цих заходах. Але деякі речники Білого Дому заявили, що якщо приватна індустрія не зможе дати собі ради із цим завданням, то це Управління само може братися за досліди та розвиток джерел енерґії. Пропозицію створити таке Управління подав віцепрезидент Нелсон Рокефеллер кілька місяців тому. Президент Форд представив цю пропозицію в Сан Франсіско тільки кілька годин перед невдалим атентатом на нього Сарою Джейн Мур, яка стрілила в Президента з пістолета.

ЗАЯВА ТА ЗАКЛИК...

Закінчення зі стор. 1-ої)

днях контролі перевищила понад один мільйон долярів та знайшла зрозуміння серед членства. Тому справу внутрішньої позички треба пропагувати та продовжувати серед широких кругів членства.

Головна Контрольна Комісія підчеркує громадську поставу Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку, яка уділила позику в сумі 1,000,000.00 для Української Національно Корпорації Дому УНС, і закликає другі кредитові кооперативи піти слідами кооперативи Ню Йорку і включитися в акцію фінансування Дому УНС, яка принесе користь обом сторонам.

5) Видавництво „Свобода" находиться дальше в приспішеному процесі перенесення друкарні, адміністрації і редакції до приміщень в Домі УНС. Редакційний склад „Свободи" став послаблений ненадійною смертю св. п. д-ра М. Сосновського.

Головна Контрольна комісія рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові додержати реченці для перенесення видавництва, ухвалені Головним Урядом на останній річній нараді з травня ц. р., в дальшому збільшити редакторський склад та поробити усі заходи для розбудови та поширення періодичних та книжкових публікацій УНС.

6) Союзівка як в минулих роках так і в першій половині 1975 р., в часі літнього сезону як „літня відпочинкова столиця" української громадськости в ЗСА була в першій мірі атрактивним центром української молоді. Цьогорічний літній сезон був одним із найкращих не тільки під оглядом фінансових прибутків, збільшеним числом гостей, але також культурно-розваговими імпрезами, та особливо з огляду на надзвичайно успішно проведені курси українознавства, літні табори для дівчат і хлопців та тенісові курси, на яких помітний зріст учасників.

Особливо треба підчеркнути надзвичайно успішно проведені тенісові і плавацькі змагання, які були присвячені 200-річчю ЗСА та 100-річчю українського поселення в цій країні — з участю понад 100 тенісових змагунів та 70 плавацьких змагунів за першенство УСЦАК та за нагороди УНСоюзу, „Свободи", Союзівки і „Українського Тижневика". Змаганням приглядалось понад 1,000 гостей.

Головна Контрольна Комісія рекомендує прийняти на працю асистента керівника Союзівки, щоб він міг подолати усі труднощі особливо в літньому сезоні та перевести заходи для перебудови їдальні на Союзівці і продовжувати удосконалювання програми навчання на курсах українознавства там-же.

7) Головна Контрольна Комісія рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові ініціювати та піддержувати, як у минулому, усі акції, спрямовані на оборону українських інтелектуалістів, науковців, письменників і мистців, переслідуваних, гонених і ув'язнених окупаційним комуністичним режимом в Україні, які безстрашно виступають в обороні людських і національних прав українського народу.

8) У зв'язку з 200-річчям ЗСА та 100-річчям українського поселення в цій країні і Міжнародним Роком Жінки — Головна Контрольна Комісія рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові — всеціло піддержати Український Крайовий Комітет 200-річчя ЗСА та 100-річчя Українського Поселення для допомоги в успішному виконанні запроєктованих імпрез, фестивалів друку публікацій — у Філядельфії, Вашінґтоні і Ню Йорку, приготовити до друку публікації про історію нашого поселення та особливо історію українських громад — з узглядненням останніх десятиріч.

9) Напередодні небуденних святкувань 200-річчя ЗСА та 100-річчя Українського Поселення в цій країні — Головна Контрольна Комісія закликає усе членство УНС до активної праці і використання усіх можливостей для гідного зарепрезентування української культури та мистецтва перед вільним світом та для належного підчеркнення вкладу наших поселенців-піонерів у всебічний ріст і розвиток та їхній вклад у американські духові і матеріяльні осяги.

Джерзі Сити, 19 вересня 1975.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНС

Іван Геврик, Іван Винник, Богдан Гнатюк, о. Іван Ващук, Іван Скальчук

Кіссінджер пропонує обговорення справ Близького Сходу на „неформальних зустрічах"

Об'єднані Нації, Н. Й. — Державний секретар Генрі Кіссінджер під час промови в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй у понеділок, 22 вересня, запропонував, щоб справа встановлення остаточного миру на Близькому Сході була обговорена представниками „чільних країн під час неформальних зустрічей". Кіссінджер вважає, що такий новий підхід до розв'язки довготривалого конфлікту в тій частині світу може увінчатися успіхом, бо під час „неформальних зустрічей" представники арабських країн й Ізраїля могтимуть свобідніше обговорювати справу миру і не мусітимуть звертати увагу на такі „формальні питання" як визнання Палестинської Визвольної Організації Об'єднаними Націями. Речники Державного департаменту підкреслили, що ці „неформальні зустрічі" мали б на меті довести до „формальних переговорів" між арабами та Ізраїлем, або навіть до скликання наново мирної конференції в Женеві.

Під час промови в Генеральній Асамблеї Кіссінджер також заторкнув такі питання: скликання конференції, на якій ЗСА, червоний Китай і Північна та Південна Кореї обміркували б вдержання перемир'я на Корейському півострові; виявив стурбування можливістю поширення атомової зброї; представив погляди Вашінґтону щодо кризи на Кипрі, між іншим заявляючи, що Туреччина мусітиме відступити із деяких частин Кипру, але підкреслив, що грецькі й турецькі мешканці того острова повинні мати „більший голос щодо їхніх внутрішніх справ". Він також закликав до „мирного полагодження" расового конфлікту в Південно Африканській Республіці.

55 томів творів Леніна українською мовою

Київ. — За постановою ЦК Компартії України в УССР видано повне зібрання творів В.І. Леніна українською мовою в 55 томах. З цієї нагоди відбулася в Києві науково-лінґвістична конференція, яка розглядала тему: „Питання теорії та практики перекладу творів В.І. Леніна українською мовою". Цю дводенну конференцію, яка відбувалася 9 і 10-го вересня ц.р., організував Інститут історії партії, Філіял Інституту марксизму-ленінізму та Секція суспільних наук Академії наук УССР. Участь в конференції взяли, — як інформують „Сільські Вісті" з 12-го вересня ц.р., — історики, філософи, філологи, а також перекладачі, працівники преси і видавництв, наукові співробітники Інституту марксизму - ленінізму при ЦК КПСС в союзних республіках, „які видають твори Леніна мовами народів СССР". З промовами на конференції виступили численні науковці, які відмічували „велике теоретичне, політичне, ідеологічне і культурне значення" такого видання, бо, мовляв, „комуністи у своїй теоретичній і практичній діяльності послідовно керуються безсмертним ленінським вченням", чи як говорив генеральний секретар ЦК КПСС Леонід Ілліч Брежнєв — „радяться з Леніним".

ДІЯМАНТОВИЙ ЮВІЛЕЙ

Сиракюзи, (І.П.). — Українська католицька громада цього міста святкує 12-го жовтня у 5-ій годині вечором своє 75-річчя — діяментовий ювілей, в поклоні першим лемківським піонерам із обох сторін українських Карпат, великим ювілейним бенкетом-концертом в готелі Лемойн Манор, при участи Владики Иосифа Шмондюка, понад 30 священиків, визначних гостей, як чужих так і своїх, виступом церковного хору і танцюристів СУМА. В суботу, 4-го жовтня, українська молодь церковної громади відсвяткує 75-річчя великою забавою в Українськім Народнім Домі. Ювілейний Комітет запрошує на це свято усіх українців міста Сиракюз та околиці.

УІА У 200-РІЧЧЯ ЗСА

Ню Йорк. — Дирекція Українського Інституту Америки, який приміщується, як відомо, при 2 Схід 79-та вулиця інформує, що Інститут у 200-річчя Американської Незалежности плянує організувати ряд концертів та інших мистецьких імпрез, які проходитимуть під протекторатом Українського Крайового Комітету 200-річчя ЗСА і 100-річчя українського поселення. Перший такий концерт відбудеться вже в п'ятницю, 26-го вересня, ц.р. о год. 8-й вечором в приміщеннях Інституту, на якому виступить відома піяністка Християна Петровська.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

В пам'ять сорокового дня смерти, що припадає 24-го вересня 1975 р.
моєї Найдорожчої СЕСТРИ
бл. п. ДОРИ з ДМОХОВСЬКИХ ЛЕВИЦЬКОЇ
складаю 25.00 долярів
на Фонд Українського Вільного Університету в Мюнхені.
Стефанія ВАРАНОВСЬКА

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. о. МИКОЛИ МОЛОДОВЦЯ
пароха і катехита в Кальниці Долішній,
складаємо 20.00 дол. на Патріярший Фонд.
Родині Покійного складаємо наші щирі співчуття.
Марія і Володимир КУЛЬБА
бувші учителі в Кальниці

Ділимося сумною вісткою, що 22-го вересня 1975 року, несподівано, відійшов у Вічність на 51-му році життя, народжений в Тисьмениці, Західня Україна, наш Найдорожчий
ЯРОСЛАВ КОМУНИЦЬКИЙ
ПАНАХИДИ відбудуться у вівторок, 23-го вересня та в середу, 24-го вересня, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку, Н. Й.
ПОХОРОН відбудеться в четвер, 25-го вересня 1975 року, о год. 9:30 ранку до церкви св. Юра в Ню Йорку, відтак на цвинтар Gate of Heaven, Hawthorne, Westchester, N.Y.
У глибокому смутку:
дружина — АННА
діти — ЮРІЙ і МАРІЯ
батько — МИКОЛА
сестри: НАДІЯ з ЯРОСЛАВОМ НАСТУШЕНКИ
ЗЕНОВІЯ з ОСИПОМ, дітьми і внуками ЛИТВИНИШИНИ
брати: БОГДАН і РОМАН з ЛЮДОЮ і дітьми
та ближча і дальша Родина в Америці й Україні

ПОДЯКА
19-го червня 1975 р. з Волі Всевишнього відійшла від нас наша Найдорожча СЕСТРА
бл. п.
МАРІЯ КРОПЕЛЬНИЦЬКА
Похорон відбувся 21-го червня 1975 року.
Щиру подяку складаємо о. Крилошанинові Богданові Омиконі за зворушливу проповідь про Покійну Марію. Особлива подяка належиться д-рові Богданові Ґарбовському, який старався дати якнайбільшу поміч і як найдовше вдержати Покійну при житті. Подяку також складаємо за щирі прощальні слова від Союзу Українок Америки
Подяка Т-ву Дружинниць св. Ольги при церкві св. Володимира в Ютиці, якого Покійна була основницею за дар в сумі 250.00 дол. на Ікону Марії. Особлива подяка належиться Наді Фалінській, виховниці, яка через цілий час її тяжкої недуги опікувалася нею як рідна донька. Також велика подяка всім Приятелям і Знайомим, які жертвували на Служби Божі і за чудові квіти та відпровадили покійну Марію на Вічний Спочинок. Тризна відбулася в домі Наді і Марка Фалінського.
Хай Добрий Господь винагородить всіх Вас сторицею.
Сестра ІВАННА КИРИЛЮК

СЛОВО ПРО НЕЗАЛЯКАНУ НАЦІЮ

(Продовження зі стор. 2-ої)

них ідей, часто за московські гроші та почесті, ті книжники переселювалися до Петербурга або й у самій Україні проповідували імперську концепцію єднання українців з москалями. Вони завзято поборювали всяку думку про військові вміння українців та про можливості відродження українського козацтва.

Навіть сто років опісля ситуація не змінилася на краще. Українці під владою росіян і австрійців далі визнавали погляд книжників, що, мовляв, українська самостійна держава — це „мрія поза межами можливого". Тому вони занедбали військову підготову до боротьби за цю державу. І це в час, коли навіть найменші народи Европи почали одушевлятися націоналізмом, а поневолені народи організували революційні осередки і збройні відділи.

Значить, наші предки, подібно як деякі наші сучасники, забули, що розвивати мову і культуру можна навіть у колоніяльній системі. Однак, визволитися з-під колоніяльного володіння може нація, озброєна власною політичною думкою і власною зброєю.

Доказ того твердження знаходимо в книзі американського дослідника націоналізму, професора Карлтона Гесса. Коли він у 1930-ті роки писав про національне пробудження поневолених народів Европи, тоді він лише мимоходом згадав і українців. Однак, він не покликався на існування української літератури з такими іменами, як Шевченко, Франко, Леся Українка, Стефаник і Коцюбинський. Ні. Професор Гесс тільки згадав, що навіть галицькі „русини" мабуть хочуть правити собою, бо ось один з їхніх молодих людей забив польсько - австрійського губернатора у Львові...

Таким чином, один - однісінький постріл із пістолі охотника - революціонера Мирослава Січинського вивів український народ на сторінку наукової праці — однієї з перших дослідних праць у галузі націоналізму. Без того пострілу у тій книзі українців не було б згадано ні словечком.

Це лише скромний приклад того, що збройна боротьба будь - якої нації була, є і буде незамінним доказом її прагнення стати господарем у своїй країні. Того чинника — збройної боротьби! — не замінить ніяка наукова праця. Не замінить його книга навіть геніяльних віршів. Не замінять його народні танці балетної вартости, ані самі бойові слова. Бо все це може існувати навіть під чоботом імперіялістів, а збройну боротьбу може організувати лише національність, незалежна у своєму мисленні від чужоземних книжників.

***

Це прекрасно розуміли організатори УПА під час страшної війни на просторах між Карпатами, Балтицьким морем і Кавказом. Тоді за саме прагнення посісти зброю українців арештовувано. Тоді за присвоєння зброї українців забивали. І тоді багато українців дозволили залякати себе та відкидали думку про творення збройних відділів. Вони твердили, що — це божевілля.

Їм протиставилися такі люди, як пізніший генерал Чупринка - Шухевич. Вони визнавали, що може така спроба похожа на божевілля, але — як сказав один філософ — було багато розуму в тому божевіллі. Українські повстанці, як раніше колись мехіканські повстанці, сказали собі: „Краще згинути, стоячи на власних ногах, ніж гинути без боротьби, лазячи навколішки перед лютим ворогом".

З перспективи майже тридцяти років сьогодні ми знаємо, що це було єдино правильне рішення, бо воно врятувало честь української нації, як державницької нації!

І це треба сказати зокрема тому батькові, який запитував мене, чи, бува, його син не загинув даремно:

— Батьку! Ваш син гідно жив і достойно у боротьбі завершив своє життя. Якщо б він самовільно залишив був свій відділ УПА і, може, добився б до вас у Канаду, то він мабуть довше жив би і заможніше, як дехто в Україні. Але тоді ледве чи хто знав би про нього. А так ворог і досі воює з ним, а українські патріоти з пошаною вимовляють його ім'я... Бо ваш син не покинув своїх друзів, але, — як ви розказували мені, — своїй матері і сестрі сказав: „Якщо ми всі вийдемо з України, то хто тоді засвідчить про прагнення українців відновити свою самостійну державу!"

Син того батька і тисячі подібних йому українців і українок сказали те саме і стали вояками, гідними свого командира генерала Тараса Чупринки, що свідомо став на шлях самопожертви.

Тому всупереч усім фальшивим пророкам пристосованости скажімо на ввесь голос: — Це були справжні вояки справжньої єдиної української національної армії, що виправдала покладені на неї сподівання.

(Продовження буде)

ЄДНІСТЬ ЧИ ЯКІСТЬ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

наше життя крутиться коло політичних діячів, що воно не може створити для себе свого, окремого, незалежного кола. Нема, видно, інших притягаючих полюсів - індивідуальностей. Нема нікого з великим авторитетом. Навіть, коли появився між нами львівський Митрополит, то й тоді не знайшлися люди з більшим форматом від того, який мають політичні діячі, і тому все віддали в їхні руки. Така дійсність. Така ми суспільність.

Стільки в обороні українських політиків на відтинку їх спроможностей організувати спільний політичний фронт.

А тепер ще варто подивитися на ту саму проблему під іншим кутом зору. Бо ж були в нас такі події і часи, коли українські політики завели, коли не було єдности, а була анархія, розбрат, собіпанство. Так, були! А найгіршими між ними були часи Директорії в 1919 році. В той час таки справді все було роз'єднане: і партії, і армія, і адміністрація, і найгірше,сама Директорія. Що сталося? Чому нація, яка за УЦРади була прикладом толерантности, єдности — нараз поринула в хаос? Хтось скаже: большевики! А ми скажемо: не обов'язково! Тобто нема сумніву, що большевики створили фермент, закаламутили воду, підірвали єдність. Але на Україні їх було так мало, що можна було дати собі з ними раду. Коли б тільки була якість програми і людей, які стояли в той час на чолі нації!

У нашій історіографії якось дотепер належно не підкреслено того факту, що з приходом Директорії фактично цілком змінився провід нації. На чолі її стали нові люди. В більшості маловідомі на всенаціональному форумі. Це були діячі областей, повітів, районів. Діячі цілої нації відійшли, чи пак їх усунено.

Не стало Михайла Грушевського з його міжнароднім авторитетом; тільки короткий час перебував на верхах Володимир Винниченко, відомий кожному селянинові в найглухішому селі. Не було Шульгина і майже всіх інших, які довели УЦРаду до верхів її слави.

На їх місце прийшов Швець, Макаренко, Андрієвський і єдиний із всеукраїнським ім'ям — Симон Петлюра.

Ніхто з них не мав програми на той революційний час. Політику робилося з дня на день. Але не тільки люди змінилися на верхах нації. Змінилися також інституції. УЦРади не відновлено, а створено Трудовий Конґрес. Він поза своїм конституючим збором більше ніколи не збирався. Створені ним Комісії, які мали стати суроґатом парляментарного тіла, ніколи не приступили до праці.

Нація залишилася без об'єднуючої інституції, без форуму парляментарного типу, де зустрічаються різні індивідуальності, програми, погляди і, стираючись, видають якийсь вищий продукт, якийсь плян всенаціональної дії. Це була майже трагедія. І то тим більша, що й Директорія не стала політичною ляборaторією, звідки нація дістає директиви для свого життя.

Директорія довший час сама не знала, що вона таке. Збірний голова Республіки? Збірний диктатор?Орган для зустрічі політичних партій? Вона не мала (аж до пізнього літа 1919 року) навіть свого правильника. Не було закону, який врегулював би її компетенції. Не було конституції. Кілька місяців вона не мала також постійного голови, бо згідно з домовленням партій, все хтось інший головував.

Справу погіршувало ще й те, що поруч з Директорією працювала Рада Міністрів, такий же виконавчий орган, як і Директорія. Розмежування між ними дуже довгий час не було і тому члени Директорії вмішувалися в компетенції Ради Міністрів, а міністри — в обов'язки членів Директорії.

Найбільше драматично відбився цей хаос („кві про кво") тоді, як Україна виповіла війну Росії. Голова уряду і міністер заграничних справ В. Чехівський довідався про те тільки з газет. Не були врегульовані права й обов'язки головнокомандувача армії, Головного Отамана С. Петлюри. Звичайно, що це вносило хаос на фронті.

Коли ж до того додати, що тон усім діям уряду УНР у той час надавала тільки одна партія (соціял-демократів), яка в час двох виборів на Україні одержала тільки 2 відсотки голосів цілого населення, а та партія, яка дістала 60 відсотків голосів (соціял - революціонери) була поза урядом (а як і мала там своїх міністрів, то вони були зведені до ролі спостерігачів, без будь-якої можливости провести в життя свою програму) — то зрозуміємо, чому нація була роз'єднана. Чому творились групи і котерії, чому було дві спроби усунути силою Симона Петлюру, чому Україна засіялась отаманськими загонами.

Відповідь ясна: не було створено інституції для об'єднання національних сил! Не було парляменту або бодай намістки його. Де мали об'єднуватися сили. Де мали зустрічатись пляни і програми?! Це і дає пояснення тим, які думають, що весь хаос 1919 року — це наслідок української анархічної вдачі.

Згодом „дух" Директорії перенесено і на еміґрацію. У Варшаві створився екзильний уряд УНР, але знову без парляменту. До нього ввійшли люди за індивідуальним принципом. В атмосфері 1920-их років це означало за принципом, хто визнає Варшавський договір між Петлюрою і Пілсудським. Хто визнавав, міг бути в уряді, хто ні — не міг.

Тож нічого дивного, що дві основні партії, які винесли на своїх плечах тягар цілої революції, соціял - демократи і соціял - революціонери, вважали екзильний уряд УНР трагедією українського народу. Вони перебували в опозиції до цього аж до 1948 року, до створення передпарляменту Української Національної Ради в Авгсбурзі.

На жаль, традиції Директорії взяв собі за взір також теперішній президент Центру УНР, Микола Лівицький. Нині, як і за Директорії, нема розмежування між Президентом і Виконавчим Органом (колись між Директорією і Радою Міністрів), між Президентом і УНРадою. Президент рішає про все.

Він укладає програму, рішає про напрям політики, визначує передумови консолідації і навіть програми партій. Вони мають бути такі, які відповідають його поглядам, інакше їм місця в УНРаді нема.

Отже, чому суспільність дивується, що на еміґрації нема консолідації? Що кожна партія діє для себе, або лучиться з іншими в коаліції? Чому об'єднання професіоналістів закликає до об'єднання на форумі УНРади, коли такого форуму давно нема?

І як колись, так і тепер: це не дух анархії, що не дозволяє українським політикам об'єднати свої сили. Це брак якости осіб і інституцій, на форумі яких це об'єднання мало б бути проведене. Консолідація в такій УНРаді, якою вона є тепер, була б шкідливою. Вона залишається доцільною, але за взорами Української Центральної Ради, а не Директорії, і не екзильного уряду УНР у Варшаві.

Досвід останнього 60-річчя підказує, що по церквах народ повинен співати: „Боже нам якість подай!"

З'ЇЗД ОМУС СХВАЛИВ...

Закінчення зі стор. 1-ої)

дельфії. На З'їзд наспіли письмові привіти від АДУК з Канади та деяких членів ОМУС, що не змогли приїхати особисто, а усний привіт від Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА передав мґр Олександер Луцький, висказуючи вдячність колишніх вояків Української Дивізії українським акторам та театрам, зокрема „Веселому Львову", театрові ім. Франка зі Станиславова, проф. Зої Маркович та іншим, що несли мистецьку розвагу воякам Дивізії в часі її вишколу та підфронтової акції. Він же й передав побажання, щоб український театр був усе живим, як колись ним був, так і тепер, так і в майбутньому, щоб Об'єднання мистців української сцени ніколи не було змушене уживати терміну „колишніх", як це сталося у випадку вояків Дивізії, що колись були дійсними вояками, а тепер тільки колишніми.

ПРАЦЯ УПРАВИ

Протоколу з попередніх Загальних Зборів, що відбулися у 1973 р., не відчитувано; його на внесок Верифікаційної Комісії в складі: Михайло Лялька, Марія Луцька-Левицька і Марія (Мура) Карп'як, Збори затвердили з незначними поправками. Про працю Управи за час більше двох років звітували: голова Володимир Шашаровський, заступник голови Ярослав Пінот-Рудакевич, який теж сповняв обов'язки представника ОМУС у Політичній Раді УККА, секретар Ярослав Климовський, скарбник Василь Сердюк, орг. реф. Микола Кавка та від Контрольної Комісії в заступстві її голови бл. п. Юрія Кононева заст. голови Степан Крижанівський. Окрім улаштування трьох імпрез (авторський вечір Олега Лисяка, Баль Богеми в Ню Йорку, День українського актора в Гартфорді), великого письмового й усного контакту з поодинокими членами, участи й репрезентації в різних громадських зібраннях та імпрезах, видачі мистецько оформленої емблеми ОМУС за проєктом члена ОМУС інж. архітекта Романа Шведа, пресових дописів та публікацій, тощо, — уступаюча Управа вложила найбільше праці у підготовку матеріялів та зібрання фондів на видачу в двох томах великого збірника під наголовком „Наш театр 1915-1975 — Книга діячів українського театрального мистецтва" як публікацію з рамени Наукового Товариства ім. Шевченка, Секція Історії України, Комісія Театрознавства, Серія І.: збірник — матеріяли до історії українського театру 1915 — 1975, Т. І. Ця повна трудів і жертвенних зусиль праця двох останніх Управ ОМУС та окремої Видавничої Комісії, що її очолював початково покійний Юрій Кононів, а після його смерти голова ОМУС Володимир Шашаровський, увінчалася повним успіхом. І от перший том цієї книги за редакцією Редакційної Колеґії в складі: проф. д-р Григор Лужницький (головний редактор), ред. Олег Лисяк, ред. Леонід Полтава (літ.-мовний редактор) та реж. Володимир Шашаровський, уже надрукований у Видавництві „Свободи", яке дуже прихильно поставилося до прискореного друку книжки. Книга вже здана до офсетної відбитки й переплетні та появиться на книжковому ринку накладом одної тисячі примірників уже в найближчих двох місяцях. Перший том цієї книги обіймає на понад тисячі сторінках загальні огляди про український театр, статті про поодинокі театри, спомини, світлини тощо. Матеріял ІІ-го тому, який також майже повністю зложений, обійматиме хроніку, рецензії, список українських акторів на еміґрації, доповнення матеріялів, що не змогли ввійти до першого тому тощо. До фінансування цієї великої й вартісної інторичної праці, що її ОМУС видав коштом приблизно 25,000 долярів, причинилися пожертви деяких товариств й організацій, поодиноких громадян та в першу чергу зрозуміння і жертвенність самого членства ОМУС — акторів українських сцен. Цю подивугідну жертвенність, зрозуміння пекучої потреби та повну піддержку Управі виказали приявні знову на Зборах у Філядельфії члени ОМУС. Почувши із звітів голови Управи, що до повного фінансування видачі першого тому цієї книги бракує ще коло одної тисячі долярів, вони спонтанно протягом 15-ти хвилин в додатку до своїх попередніх датків зложили суму 1.705 дол., жертвуючи хто по 200, хто по 100, чи то 50 або 25 долярів.

В діловій дискусії над звітами та пізніше в обговорюванні плянів праці на будуче присвячено багато уваги видачі першого тому цієї книги, її доповнення у другому томі, проєктові видавати неперіодичний журнал ОМУС, що окрім доповнюючих статтей про дію українських театрів містив би також біжучі відомості не лише про театр, а про всеціле дію мистців української сцени у всіх її галузях (театр, спів, балет, тощо). Порушено в дискусії також потребу активізації в праці ОМУС і приєднання в активні члени ОМУС тих українських акторів, співаків, мистців балету, а головно молодого театрального дorosту, які ще не є членами ОМУС, підкреслено охоту й добру волю служити аматорським гурткам молоді своїм досвідом, порадою та поміччю, потребу здобути чи радше відвоювати відповідний „театральний респект" тощо. Після дискусії й відповідей Загальні Збори на внесок Контрольної Комісії одноголосно схвалили абсолюторію уступаючій Управі з признанням за її жертвенну працю.

Під час короткої перерви в нарадах учасники З'їзду мали змогу підкріпити свої сили до дальших нарад перекускою, що її підготовила дружина голови ОМУС, акторка і співачка Юлія Шашаровська при допомозі акторів Лєни Бенцаль і Володимира Мельника, який, як головний господарський адміністратор перекуски й пізніших „Вечерниць Богеми", сповняв свої функції з питомим йому організаційним хистом.

НОВА УПРАВА

На внесок Номінаційної Комісії в складі: Степан Крижанівський — голова та члени — Евдокія Дичко-Блавацька, Микола Кульчицький, Володимир Довганюк і Юрій Лаврівський, Загальні Змори вибрали аплявзами нову Управу на слідуючі два роки в складі: голова — Володимир Шашаровський (Філядельфія), заступники голови: Володимир Довганюк (Торонто), Любомир Цепинський (Чікаґо) і Віра Левицька (Філядельфія); секретар — Євген Левицький, скарбник — Володимир Варварів, орг. реф. — Роман Швед, реф. публікацій — Оксана Рудакевич (усі з Філядельфії) та члени Управи — Лєна Бенцаль (Філядельфія), Іванна Кононів Нюарк) і Марія Луцька-Левицька (Торонто). До Контрольної Комісії ввійшли: голова — Василь Сердюк (Трентон) та члени — Степан Крижанівський (Ню Йорк) і Микола Кульчицький (Філядельфія). Товариський Суд: Михайло Лялька (Торонто) — голова та члени — Михайло Івасівка (Ню Йорк) та Іван Головка.

Після закінчення ділових нарад Зборів, вечором того ж дня відбулися в залі УСО „Тризуб" „Вечерниці Богеми" до звуків оркестри під проводом члена ОМУС Ю. Сухаря, в часі яких учасники З'їзду, як теж гості, мали змогу товариської розваги та продовжування з'їздової дискусії, цим разом на весело.

ПЛЯНИ НА БУДУЧЕ

В неділю, 14-го вересня, після участи в Богослуженнях в українській католицькій та православній церквах, відбулося перше пленарне засідання новообраної Управи ОМУС, на якому намічено рамовий плян праці, який, між іншими, обіймає завершення видачі й розпродажу першого тому „Книги діячів українського театрального мистецтва", закінчення підготовки й придбання фондів на видачу другого тому цієї книги, після того переведення в діло видавання неперіодичного журналу ОМУС, переведення великої кампанії приєднання нових членів, оживлення організації молодими акторами, допомога досвідом і порадою аматорським гурткам молоді, виміна акторами з різних театрів і місцевостей у поставі подинокиx вистав, постанову відбувати в роках поміж Загальними Зборами товариські з'їзди з широкою прогамою і надалі.

ТАРЗАН, Ч. 7367. Лев Нума!

„Було очевидним, що розшукуючи своїх приятелів молодий чоловік почав блукати і сам загубився!.."

„Його нещастя побільшилося, коли з кущів раптом, вискочив лев Нума..."

„Чоловік був безпорадний!.. Стріливши стрілу в тварюку, я скочив на її спину!"